

Tekenen in de Tijd 52

19-25 juli 2020

Wij worden alsmaar ongeduldiger over de corona-maatregelen. De Bijbel maant ons echter tot geduld. Erik Borgman is vaak ongeduldig, maar realiseert zich dat Gods geduld ruimte geeft zijn leven bij te sturen. Daarom moeten wij geduldig zijn: om elkaar ruimte te gunnen.

Groeiend ongeduld: zo kunnen we denk ik de stemming in de samenleving wel karakteriseren. Is het nu nog niet klaar met dat coronavirus? Moeten we nu nog steeds afstand houden? Moeten we nog altijd tellen hoeveel mensen er in een winkel of een café zijn en of er nog wel mensen bij passen? Het probleem van dit ongeduld is natuurlijk dat het virus alle geduld van de wereld heeft. Zodra het de kans krijgt, zal het zich opnieuw vermenigvuldigen. We weten nog altijd niet hoe het werkt en welke omstandigheden er precies voor nodig zijn, maar als er de omstandigheid ernaar zijn, zal het zijn kans grijpen.

Met ons groeiend ongeduld worden wij nu juist in de lezingen in de liturgie van vandaag gemaand tot geduld. Want, zo is het argument, God heeft geduld met ons. Nu ziet dat geduld van God er vaak uit als machteloosheid of onverschilligheid: alsof God er niet voor *kan* zorgen dat het goede gebeurt of alsof het God *niet uitmaakt*. Ooit bracht een vermoeden van dit laatste mensen in acute crisis. Tegenwoordig lijkt het voor velen vanzelfsprekend dat natuur en geschiedenis onverschillige machinerieën zijn en wij machteloos zijn onderworpen aan hun willekeur. Daar kan ook God niets aan veranderen. Maar Jezus suggereert in het evangelie van deze zondag dat Gods terughoudendheid een gift is. Wij krijgen erdoor tijd ons leven te beteren, onszelf aan de kant van het goede te scharen zodat we met al het andere goede door God worden verenigd. Wat dat er een moment van oogsten zal aanbreken, dat leidt wat hem betreft geen twijfel (vgl. Matteüs 13,30).

‘Dat Koninkrijk van U, weet U wel, wordt dat nog wat?’, dichtte de zelfbenoemde volksschrijver Gerard Reve (1923-2006) ooit. Zinnen met deze strekking wordt in vele toonaarden in de Bijbel verzucht en met vertwijfeling uitgeroepen. Maar bij nader inzien: als het te snel komt, dat koninkrijk, dan kan het gemakkelijk betekenen dat wij erbuiten blijven staan. ‘Iemand veroordelen die geen straf verdient, acht U onverenigbaar met uw macht’, zegt de schrijver van het Bijbelboek Wijsheid in de eerst lezing tegen God. ‘Want uw kracht is de bron van de gerechtigheid en uw heerschappij over iedereen maakt dat U iedereen spaart’ (Wijsheid 12,15-16). Anders gezegd, Gods terughoudendheid is een uitdrukking van zijn ruimhartigheid. En die ruimhartigheid, die getuigt van macht!

Als je macht beperkt is, moet je ingrijpen als dat mogelijk is. Je weet immers maar nooit of het later nog zal kunnen. Maar als je macht oneindig is, kun je op elk moment alles ten goede keren. Dan kun je iedereen de tijd geven die nodig is om deel te worden van dat goede. Dit wil overigens helemaal niet zeggen dat ongeduld niet geoorloofd zou zijn. Sterker nog, ongeduld hoort erbij. Immers, wie werkelijk het goede wil, wil het nu en lijdt eraan dat er zovelen en zoveel ten prooi vallen aan het kwade. Zij of hij zal proberen het goede te verhaasten. Rapper Typhoon, deze zondagavond bij Zomergasten, schoot vol van de hunkering naar vrijheid en de pijn van zovelen van het almaar uitblijven daarvan. Dat is een reactie in de Geest van Jezus die, zoals het Lucasevangelie ons vertelt, in tranen uitbarstte om Jeruzalem:

'Zag jij ... maar de weg naar de vrede; maar die is verborgen voor jouw ogen (Lucas 18,42).

Alle schade die de aarde wordt toegebracht, omdat het ons niet lukt ons leven duurzaam te maken: je kunt er eigenlijk alleen maar wanhopig van worden. Tegelijkertijd, als er nu zou worden geoordeeld op basis van wie wel en wie niet duurzaam leven, dan weet ik zeker dat het oordeel over mij zal luiden: niet duurzaam genoeg! Ik vind het dus erg wat er gebeurt en dat het maar voortduurt, maar ik ben ook dankbaar dat niet nu het onkruid tussen het tarwe wordt uitgewied. 'U hebt uw kinderen goede hoop gegeven dat U gelegenheid tot inkeer geeft waar gezondigd wordt', zegt het boek Wijsheid (12,19). Goddank.

Ik krijg op dit punt extra gelegenheid tot inkeer. Ik ben gevraagd een rol te spelen bij activiteiten die erop zijn gericht paus Franciscus' encycliek *Laudato si'* over de zorg voor het gemeenschappelijke huis meer tot levende realiteit te maken in plaatselijke (geloofs)gemeenschappen. U zult daarover nog horen. 'Met het koninkrijk der hemelen gaat het als met zuurdesem die door een vrouw in drie maten meel werd verwerkt', zegt Jezus in het evangelie van deze zondag, 'totdat het er helemaal van doortrokken was' (Matteüs 13,33). Doorkneed worden door de gist die Gods Geest is: het is wat mij betreft een mooie bestemming van de vakantietijd.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de Programmaraad van het Huis van Dominicus